

[Handwritten signature]

Asociațiunea pentru Literatura Română
și Cultura Poporului Român

ASTRA

Despărțământul „Mihail Kogălniceanu”
str. Titu Maiorescu nr. 2, Bl. B-1, Sc. B, Ap. 43,
Iași – 700 460, România; Tel: fix – 0232/219 213;
Mobil – 0722/552 119

E-mail: astraculturalaiasi@yahoo.com;
Web: <http://astraculturalaiasi.wordpress.com>

Către:

CONSILIUL JUDEȚEAN IAȘI

Comisia pentru Învățământ, Cercetare Științifică, Cultură, Culte

Vă înaintăm, alăturat, **Raportul de activitate**, în conformitate cu Acordul de Cooperare nr. 22.923/18.08.2017, pentru Simpozionul Internațional „Memorie istorică și spiritualitate românească”, ediția a XX-a, desfășurat în perioada 25-30 octombrie 2017.

Data: 15.11.2017

Numele și prenumele reprezentantului legal: Moșu Areta

Prof. Areta Moșu,

Vicepreședinte Astra,

Președinte al Despărțământului Astra-Iași

[Handwritten signature]

Către:

Consiliul Județean Iași

**Comisia pentru Învățământ, Cercetare Științifică, Cultură, Culte
a Consiliului Județean Iași**

**Simpozionul Internațional
„Memorie istorică și spiritualitate românească”,
Iași-Cahul-Ismail-Odessa, 25-30 octombrie 2017, ediția a XX-a**

– RAPORT DE ACTIVITATE –

În perioada 25-30 octombrie 2017 s-au desfășurat, la Iași, Cahul, Ismail și Odessa, lucrările Simpozionului Internațional „Români – moldoveni – europeni. Dileme și identități”, proiect inițiat și promovat de Despărțământul ASTRA „Mihail Kogălniceanu” Iași. Parteneri instituționali și colaboratori în acest proiect au fost: Consiliul Județean Iași, Mitropolia Moldovei și Bucovinei, S.C. Antibiotice Iași S.A., Despărțământul ASTRA Covasna – Harghita, Asociația Cultural-Creștină „Justinian Teculescu” Covasna, Consulatul General al României la Odessa, Ucraina, Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu” Cahul, Republica Moldova, Centrul de Cultură și Civilizație Românească Cahul, Republica Moldova, Universitatea Umanistă de Stat din Ismail, Ucraina, Centrul de Informare al României din Ismail, Ucraina, Primăria Manta, raionul Cahul, Republica Moldova, Gimnaziul Manta, raionul Cahul, Republica Moldova, Parohia „Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil” Manta, raionul Cahul, Republica Moldova și Cercul ASTRA „Onisifor Ghibu” Cahul, Republica Moldova.

Aidoma celorlalte manifestări aflate sub genericul Români din afara granițelor țării în anii 2006-2016 și la simpozionul din 2017 au fost avute în vedere nu doar componenta științifică, ci și cea de popularizare, a căror îmbinare s-a dovedit utilă și fructuoasă în planul de ansamblu al evenimentului. Au fost invitați și au participat specialiști din România, Republica Moldova, Ucraina și Franța.

Cuvintele de deschidere și de salut au fost rostite de către: Areta Moșu, Vicepreședinte al Asociației ASTRA, Președinte al Despărțământului „Mihail Kogălniceanu” Iași, ÎPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Ion Onuc Nemeș (Sibiu, România), Iulian Budescu (Cahul, Republica Moldova), Vasile Băcu (Cernăuți, Ucraina), Șerban Teculescu (Paris, Franța).

Programul s-a desfășurat astfel:

IAȘI, miercuri, 25 octombrie 2017

În deschidere:

Prof.univ.dr. Cătălin Turliuc

Memorie, istorie și identitate națională în context european

Lucrări în plen:

Sorin Iftimi (Iași, România)

Locul Cetății Albe în istoria Moldovei

Florin Țuscanu (Roman, România)

Numirea și instalarea mitropolitului Visarion Puiu ca șef al misiunii ortodoxe din Transnistria

Ion Onuc Nemeș (Sibiu, România)

Grigore Vieru, poet al unității neamului

Nicolae Crețu (Chișinău, Republica Moldova)

Activități pastoral-misionare și culturale în Arhiepiscopia Chișinăului după 1992

Ștefan Gencărau (Aix-en-Provence, Franța)

Și blestematul ăsta de accent. Limba ca ultim depozitar identitar în cazul unor români din diaspora recentă

Lansări editoriale: Mircea-Cristian Ghenghea, Iulian Pruteanu-Isăcescu (editori). *Minorități și identități naționale în spațiul central și est-european*. Iași, 2016. 174 p.: „Revista română”, anul XXIII, nr. 3(89), toamnă 2017; „Sud-Vest. Almanah istorico-cultural în limba română pentru cititorii din sudul Basarabiei”, anul VI, nr. 9-10(62-63), septembrie-octombrie 2017.

A prezentat: Prof.univ.dr. **Mihai Toma**,
Secretar științific al Despărțământului „Mihail Kogălniceanu” Iași

COMUNICĂRI

SECȚIUNEA Memorie istorică și cultură românească (I)

Sala Românească, Colegiul „Sfântul Nicolae” Iași

(str. Agatha Bârsescu nr. 9)

Orele 16⁰⁰-18⁰⁰.

Moderatori: Gheorghe Iuțiș, Maria Danilov

Maria Danilov (Chișinău, Republica Moldova)

Note de călătorie în Basarabia meridională la 1857 (La 160 de ani de la apariția lucrării Suvenire de călătorie în Basarabia meridională de G. Sion, București, 1857)

Gavriil Preda (București, România)

Raporturile de comandament româno-ruse în anii 1916-1918, de la cooperare la ostilitate

Vlad Dan Oanea (București, România)

Evoluția sistemului juridic în Basarabia după 27 martie 1918

Dinu Poștarencu (Chișinău, Republica Moldova)

Dispariția unor tablouri de Nicolae Grigorescu, Edmond Aman-Jean și Gogu Iliescu

Iulian Cătălin Dănilă (Iași, România)

Spațiul memoriei sociale și al spiritualității românești în presa culturală. Studiu de caz: revista „Însemnări literare” (nr. 9, 1 septembrie 1940)

Rosina Caterina Filimon (Iași, România)

Florica Musicescu și Dinu Lipatti, ambasadori ai culturii românești

Dezbateri, discuții

SECȚIUNEA Memorie istorică și cultură românească (II)

Sala Românească, Colegiul „Sfântul Nicolae” Iași

(str. Agatha Bârsescu nr. 9)

Orele 18⁰⁰-19³⁰.

Moderatori: Gheorghe Iuțiș, Cristina Ungureanu

Irina Ioniță (Iași, România)

Titlu rezervat

Ion Vartan (Ploiești, România)

Miron Costin – sub zodia înțelepciunii

Irina Zamfira Dănilă (Iași, România)

Gavriil Musicescu – 170 ani de la naștere. Promovarea „ideii naționale” prin intermediul creației și interpretării muzicii corale

Luminița Cornea (Sf. Gheorghe, România)

Contribuția protopopului Teculescu la realizarea Marii Uniri – Alba Iulia, 1918

Marioara Preutu (Pașcani, România)

Mitropolitul Visarion Puiu

Roman Botezat (Dondușeni, Republica Moldova)

O mitropolie desființată și un mitropolit uitat: Visarion Puiu

Cristina Ungureanu (Pitești, România)

Despre împrumutul lingvistic în limba română. Aspecte diacronice și sincronice

Luminița Botoșineanu, Veronica Olariu, Florin-Teodor Olariu (Iași, România)

Atlasele lingvistice românești, ca formă de memorie cultural-istorică

Cristina Ioniță (Iași, România)

Paradisurile fiscale și marea evaziune din România

Dezbateri, discuții

SECȚIUNEA Spiritualitate românească

Sala de conferințe, Colegiul „Sfântul Nicolae” Iași

(str. Agatha Bârsescu nr. 9)

Orele 16⁰⁰-18⁰⁰.

Moderatori: Laurențiu Chiriac, Nicolae Ciobanu

Nicolae Ciobanu (Chișinău, Republica Moldova)

Sosirea Mitropolitului Gavriil Bănuțescu-Bodoni la Iași și numirea lui în funcția de exarh al Moldovei, Valahiei și Basarabiei

Dinu Balan (Suceava, România)

Ierarhi ortodocși văzuți de un prelat catolic: însemnări despre conducerea Bisericii Ortodoxe în Jurnalul arhiepiscopului Raymund Netzhammer

Ștefan Plugaru (Huși, România)

Bisericii basarabene în perioada interbelică. Studiu de caz: parohia Coșernița, județul Orhei

Andrei Grosu (Iași, România)

Părintele Dimitrie Bejan sau cum să transformi suferința în bucuria întâlnirii cu Dumnezeu

Ioan Zonga (București, România)

Ocotirea migranților și refugiaților de către cultele religioase pe teritoriul României

Iulian Budescu (Cahul, Republica Moldova)

Mitropolia Basarabiei. Bisericele Episcopiei Basarabiei de Sud

Laurențiu Chiriac (Vaslui, România)

Spiritualitatea ortodoxă românească de pe ambele maluri ale Prutului. Relațiile Bisericii Ortodoxe Române cu Biserica Basarabiei

Dezbateri, discuții

SECȚIUNEA Memorie istorică și cultură românească (III)

Sala de conferințe, Colegiul „Sfântul Nicolae” Iași

(str. Agatha Bârsescu nr. 9)

Orele 18¹⁰-19³⁰.

Moderatori: Vasile Roman, Cristina-Emanuela Dascălu

Vasile Roman (Iași, România)

Identitatea națională – trecut, prezent și viitor

Oana Aurelia Gencărău (Oradea, România)

Elemente de cultură tradițională revelatoare de identitate la românii de acasă și de afară

Vasile Bâcu (Cernăuți, Ucraina)

Situația limbii române în Ucraina în contextul noii Legi a educației

Ecaterina Hlihor (București, România)

Republica Moldova – o identitate cu geometrie politică variabilă

Cristina-Emanuela Dascălu (Iași, România)

Identități scindate: Anatomia apartenenței naționale (Studiu de caz: Găgăuzia)

Alexandru Boboc-Cojocaru (Iași, România)

Punctul de vedere rusesc asupra Transnistriei din perspectiva mass-mediei online sau propaganda rusă în spațiul virtual de limbă engleză

Dezbateri, discuții

CAHUL, joi, 26 octombrie 2017

Orele 12⁰⁰-14⁰⁰ – Centrul de Cultură și Civilizație Românească –
Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu” Cahul, Republica Moldova
Moderatori: Victor Axentii, Gheorghe Iutiș

Invitat: Ing. **Șerban Teculescu** (Paris, Franța)

Comunicări:

Maria Barbă (Cahul, Republica Moldova)

Elena Alistar, pedagog de vocație, prima femeie în Sfatul Țării

Ioana-Aurelia Axentii (Cahul, Republica Moldova)

Justinian Teculescu – episcop pentru cele trei județe din sudul Basarabiei: Cetatea Albă, Ismail, Cahul

Ligia-Dalila Ghinea (Sf. Gheorghe, România)

Literatura și istoria, o simbioză perfectă

Victor Axentii (Cahul, Republica Moldova)

Comunicare funcțională în cadrul instrucțional

Dezbateri, discuții

Lansări editoriale: Mircea-Cristian Ghenghea, Iulian Pruteanu-Isăcescu (editori), *Minorități și identități naționale în spațiul central și est-european*, Iași, 2016, 174 p.: „Revista română”, anul XXIII, nr. 3(89), toamnă 2017; „Sud-Vest. Almanah istorico-cultural în limba română pentru cititorii din sudul Basarabiei”, anul VI, nr. 9-10(62-63), septembrie-octombrie 2017.

A prezentat: Prof.univ.dr. **Mihai Toma**

Vizitarea Bisericii „Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil” din Manta, raionul Cahul (paroh: pr. Iulian Budescu).

ISMAIL, Vineri, 27 octombrie 2017

Orele 09⁰⁰-13⁰⁰ – Centrul de Informare al României –
Universitatea Umanistă de Stat din Ismail, Ucraina
Moderatori: Natalia Ursu, Areta Moșu

Prezentarea activității Centrului de Informare al României (**Natalia Ursu**)

Comunicări:

Lilia Tsyganenko (Ismail, Ucraina)

Seminarul Teologic din Ismail „Episcopul Melchisedec”: pagini de istorie

Mariana Daki (Ismail, Ucraina)

Formarea sistemului de învățământ în sudul Basarabiei în perioada administrației românești din anii 1918-1940

Constantin Ungureanu (Chișinău, Republica Moldova)

Locuitorii din sudul Basarabiei în perioada 1940-2001

Luminița Cornea (Sf. Gheorghe)

Aspecte ale pastorației Episcopului Justinian Teculescu la Ismail

Dan Prisăcaru (Iași, România)

Mareșalul Alexandru Averescu, fiu al Basarabiei și făuritor al României Mari. Repere ale unei vieți în serviciul Țării

Dezbateri, discuții

Lansări editoriale: Mircea-Cristian Ghenghea, Iulian Pruteanu-Isăcescu (editori), *Minorități și identități naționale în spațiul central și est-european*, Iași, 2016, 174 p.: „Revista română”, anul XXIII, nr. 3(89), toamnă 2017; „Sud-Vest. Almanah istorico-cultural în limba română pentru cititorii din sudul Basarabiei”, anul VI, nr. 9-10(62-63), septembrie-octombrie 2017.

A prezentat: Prof.univ.dr. **Mihai Toma**

Vizită de documentare la Școala din satul Dumitrești (Dmîtrivka), raionul Chilia, regiunea Odesa.

CETATEA ALBĂ, sâmbătă, 28 octombrie 2017

Vizite de documentare la mănăstirea „Schimbarea la față” din Borisăuca (Borisovka), raionul Tatarbuniar, regiunea Odessa și la Cetatea Albă.

ODESSA, duminică, 29 octombrie 2017

Vizită la Consulatul General al României la Odessa: întâlnire cu oficiali consulari, discuții.
Prezentarea și sfințirea plăcii cu efigia Episcopului Justinian Teculescu (donație: familia Teculescu)
Invitat: Ing. **Șerban Teculescu** (Paris, Franța)

Simpozionul a cuprins și o nouă etapă a Programului „Carte românească pentru Basarabia” (donații de carte în limba română ale delegaților la simpozion pentru Bibliotecile Universității „B.P. Hasdeu” din Cahul, ale Parohiei Satului Manta și ale Școlii din satul Dumitrești).

De asemenea, simpozionul a evidențiat personalitatea și contribuția protopopului și apoi a episcopului Justinian Teculescu la realizarea **MARII UNIRI din 1918**, aniversând **CENTENARUL MARIII UNIRI**, marcându-se, astfel, un secol de la unirea tuturor românilor într-un singur stat, eveniment la care și Asociațiunea ASTRA a contribuit prin activitatea sa.

O altă deosebire față de manifestările anterioare, remarcată de ansamblul participanților, a fost prezența consistentă a tinerilor, atât în planul lucrărilor științifice, cât și în ceea ce privește implicarea în dezbaterile legate de situația românilor din afara țării în cadrul celor două mese rotunde desfășurate la Iași și la Chișinău. De altfel, nivelul științific a fost unul ridicat, la aceasta contribuind din plin tinerii cercetători, asistenți universitari și doctoranzi de la Universitățile din Iași, Cahul și Ismail, fapt unanim apreciat de către specialiștii consacrați prezenți la simpozion. Comunicările prezentate au adus în discuție aspecte necunoscute sau puțin analizate în istoriografia noastră, referitoare la realități trecute și actuale din Basarabia, Bugeac și Bucovina. Prin intermediul unor studii de istorie, limbă și literatură, istorie a presei, prin valorificarea unor documente de arhivă inedite, precum și datorită informațiilor oferite de participanți s-a putut desprinde o imagine coerentă asupra unor aspecte specifice românității în medievalitatea târzie, în modernitate și în perioada contemporană, în ansamblul spațiului etnic și istoric al națiunii române. Nota generală a lucrărilor a fost, însă, spre deosebire de celelalte manifestări pe care le avem în vedere, una optimistă, la aceasta contribuind și modificarea parametrilor politicii din Republica Moldova și Ucraina și reorientarea europeană a acestora.

Președinte ASTRA Iași,

Prof. Areta Mosu